

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Žalm 63

Text: 1 Tesalonickým 5, 17 *Bez přestání se modlete.*

Profesor praktické teologie, Pavel Filipi, nám vždycky říkal: Pamatujte, že prvním posluchačem vašeho kázání je Pán Bůh. Nevím, jak se mu to dnešní líbit, protože je tak trochu neuspořádané. Jsou to spíše mé myšlenky na téma modlitba než řádný výklad textu. Ten jsem zvolil vlastně jako motto. Bez přestání se modlete.

Jde to vůbec? Mám za to, že se tu nemyslí, abychom se jenom modlili a nic jiného už nedělali. Spíš je to myšleno tak, jak se to snaží naznačit ekum. překlad: V modlitbách neustávejte. Buďte vytrvalí. Nepřestávejte, když se za něco modlíte. Vydržte se modlit. Alespoň mě se to tak stává, že se za něco modlím jednou, dvakrát, a pak už od toho upustím. Nechce se mi za něco modlit třeba celý rok nebo dva roky. A ptám se, proč se mi nechce modlit?

Když se mi nechce modlit, je to možná stejné, jako když se mi nechce o něčem pořád dokola mluvit. Nechce se mi to neustále rozebírat. Říkám si, jaký to má smysl o něčem pořád zeširoka vykládat. Nikdy mě totiž nebavilo, když se mluví jen tak, aby řeč nestála. Dodnes mě to rozčiluje, když je někdo příliš ukecaný. Ale snažím se tomu rozumět. Dokud spolu lidé mluví, tak mezi nimi existuje nějaký vztah. Horší je, když spolu lidé přestanou mluvit.

V jednom kresleném vtipu Vladimíra Rencína byl obrázek dvou manželů, kde muž říká ženě: „A co ti mám pořád vykládat?! Pokud vím, řekli jsme si všechno v květnu v šestatřicátém!“ Tak jako v manželství, tak i ve vztahu s Bohem se nám někdy vytratí potřeba nahlas vyjadřovat své pocity nebo říkat i po dvaceti letech: mám tě rád. I vztah k Bohu může časem ochladnout jako láska v manželství. V knize zjevení Bůh připomíná sboru v Efezu: „Ale to mám proti tobě, že už nemáš takovou lásku jako na počátku.“

Už Starý zákon přirovnává vztah s Bohem k manželství, když Hospodin říká u Jeremjáše 3,14: "Navrat' te se, odpadlí synové, je výrok Hospodinův, neboť já jsem váš manžel."

Ve fungujícím manželství, kde panuje atmosféra lásky a důvěry, tam si manželé mezi sebou prostě povídají o všem možném. Ale především tam jde o to, že jsou spolu. Že prožívají svůj život společně, že spolu něco dělají, spolu něco zakoušejí. A ten rozhovor, který je toho přirozenou součástí, ten jen utvrzuje a upevňuje vzájemný vztah. Ve zdravém manželství muž a žena, pokud se mají rádi, tak touží být spolu. Vyhledávají vzájemný kontakt. A rozhovor ten kontakt umožňuje. Tam, kde manželé spolu nemluví, kde je tzv. tichá domácnost, tam to znamená, že něco není v pořádku, tam se jedná o narušený vzájemný vztah. A totéž, myslím, můžeme aplikovat i v duchovní oblasti na náš vztah s Pánem Bohem.

Někdy si svou nechuť k modlitbě omlouváme tím, že Pán Bůh stejně všechno ví, tak proč bychom mu to ještě říkali. Ale modlitba přece nemá za cíl Pána Boha o něčem informovat či dokonce jej přemluvit. Podstata modlitby je někde úplně jinde. V modlitbě přece nejde ani o to, něco stále Pánu Bohu říkat, ale především být s Bohem. Jde o setkání, o společenství s Bohem. Modlitba je taková intimní chvílka s Bohem. Skutečně jakési duchovní rande. To je jiný rozměr modlitby, než jak lidé běžně modlitbu vnímají. V modlitbě nejde v prvé řadě o naše prosby a žádosti, a už vůbec ne o nějakou náboženskou povinnost. Jde o to setkání.

Když zamilovaný kluk chce jít na rande, tak si to prostě zařídí, aby se mohl se svou dívkou setkat. A není mu přitom líto času. A já si dovedu klidně představit i rande, kde ti dva spolu jen tak sedí, koukají na hvězdy a mlčí. Nic moc neříkají, ale obětují tomu nicneříkání spoustu času. Modlitba vůbec nemusí být mnohomluvná. Modlitba je, když trávím spoustu času s Bohem. Ten čas nemusí být jen zvláštní, oddělený. Může to být při práci, ve frontě na poště, ve vlaku. Když myslím na cokoli, tak vím, že přemýšlím před Pánem Bohem. Ale když si chci ten čas s Bohem opravdu užít, tak si ho oddělím a strávím někde, kde tu intimitu nic neruší. Člověk potřebuje ke svému duchovnímu zdraví i zvláštní oddělený čas jenom pro Pána Boha.

Často se mi ale stává, že když si chci udělat čas na modlitbu, tak se nedokážu na ni soustředit. Právě ve chvíli, kdy se chci ztišit k modlitbě, se moje mysl roztéká na všechny možné strany a já si nedovedu myšlenky utřídit a jaksi „zkáznit“. Je to tak, že naše mysl je za celý den vystavena takovému bombardování informacemi a silnými smyslovými i emocionálními vjemy, že se pak těžko koncentruje a soustředí na rozhovor, kde všechny ty vnější vjemy chybí, protože Pána Boha nevidíme, neslyšíme, necítíme a ten kontakt nám zprostředkovává pouze víra. A my jsme zvyklí na všelijaké vizuální a jiné stimuly, že když se ocitneme jen tak sami s Bohem, který je navíc neviditelný, tak nevíme co si počít.

Nejsem znalec středověké mystiky, ale myslím, že ztišení před Bohem potřebuje svůj vyhrazený čas a prostor. Nejde to odbyť nějakou střelnou modlitbou. Pán Ježíš se uchýlil na 40 dní do ústraní na poušť, kde se postil a modlil. Také Jan Křtitel kázal na poušti. K soustředění na Boha je potřeba také na chvíli „vypnout“ okolní svět. Oprostit se od rušivých vjemů. Je to jakási forma exercicie, ztišení všeho i sebe sama před Bohem. Být chvíli s Bohem docela sám. Dát si půst nejen od jídla, ale od sebe sama a soustředit se jen na Boha.

Uvědomuji si, že častokrát, když se modlím, a teď nemluví o přímluvné modlitbě za druhé lidi, tak se vlastně ve své modlitbě zabývám pořád jen sám sebou, a to je špatně. Modlím se za své problémy, děkuji za své nadání, za to co se mi podařilo nebo vyznávám své hříchy. Nedovedu se odpoutat sám od sebe. Co kdybychom se taky někdy ve svých osobních modlitbách začali zabývat i Pánem Bohem? To je přece tak úžasný zdroj inspirace pro život, že nemůže být nikdy vyčerpán. Když se vrátím k tomu obrazu zamilovaného páru, tak co dělá kluk, když má rande se svou dívkou? Dívá se na ni a nemůže se na ni vynadávat. Obdivuje její oči, její vlasy, její ústa. Ale Bůh je v tomto ohledu ještě daleko obdivuhodnější a úžasnější. A tak, když se mi nedaří modlit, tak se mohu jen tak dívat na Pána Boha, dívat se na něj do Bible, připomínat si jeho činy a žasnout, jaký je Bůh úžasný. A pak ho mohu chválit, uctívat, velebit. A to je přesně ten způsob modlitebního života, jaký vede žalmista. Že se třeba zahledí na oblohu a jen žasne nad Pánem Bohem. Nebo do omrzení vypočítává všechny veliké Boží skutky. Netají se v modlitbě svým obdivem k Pánu Bohu.

V žalmu 63 se David modlí: „Bože, tys Bůh můj! Hledám tě za úsvitu, má duše po tobě žízni. Mé tělo touhou po tobě hyne ve vyschlé, prahnoucí, bezvodé zemi. Proto tě vyhlížím ve svatyni, chci spatřit tvoji sílu a slávu.“ David si přeje setkat se s Bohem v modlitbě. A nejde mu ani o nějakou konkrétní věc, ale prostě o Boha samého. Předmětem jeho touhy není něco konkrétního, ale prostě jenom být s Bohem. Bratři a sestry, důležitá věc: Bůh není prostředníkem k uskutečnění našich přání, ale on sám je smyslem a konečným cílem našich modliteb. Člověk ani tak nepotřebuje, aby ho Bůh vyslyšel - modlitba je spíše jen taková záminka, jak prostě „být s Bohem“. Tak jako když kluk jde na procházku se svou dívkou a přitom nemají konkrétní cíl své cesty. Prostě jenom chtějí být spolu. To je vrcholem jejich vzájemného štěstí. Když se mi nedaří modlit, tak nemusím nutně něco říkat. Stačí říci, Pane Bože, jsi tady? To je dobře. Díky, že jsem si to mohl zase uvědomit. To není záležitost nějaké citově prožívané víry a lásky. I když i na to mají čerstvě zamilovaní právo. Ale i starý člověk má potřebu prožitku Boží blízkosti, milosrdenství a věrnosti.

Někdy může přijít situace, že mám pochybnosti víry, mám depresi, jsem frustrovaný a rezignovaný. A ani se mi nedaří modlit, protože mi to třeba připadá zbytečné. Např. když mě někdo opustí nebo mi někdo umře. Ale žalmista se zase i v takových chvílích modlí. Ale ty jeho modlitby jsou všechno jiné, jenom ne uhlazené zbožné fráze. On se v modlitbě na Pána Boha zlobí, vyčítá mu, že mlčí, že je zticha, proč nezasáhne atd. Třeba v Žalmu 10: „Hospodine, proč jen stojíš v dálí, v dobách soužení se skrýváš? Nebo Ž 35, 17: „Jak dlouho chceš přihlížet, Panovníku?“ A nejen David, ale třeba i Jeremjáš říká Hospodinu: „vedu s tebou spor. Chci s tebou mluvit o tvých soudech: Proč je úspěšná cesta svévolníků? Všichni, kdo se dopouštějí věrolomnosti, žijí si v klidu.“ (12, 1) Nebo prorok Abakuk (1,2) „Jak dlouho již volám o pomoc, Hospodine, a ty neslyšíš. Úpím k tobě pro násilí, a ty nezachraňuješ.“ Jinými slovy: „Volám k tobě a nebereš mi to.“ Jako křesťané bychom jim řekli, takhle se přece nemůžete modlit. Ale oni se tak modlí.

V těch modlitbách je prostě všechno, i zloba i nenávisť, výčitky a zklamání, neporozumění Bohu, zklamání z Boha a z jeho nečinnosti. Co je ale důležité, že to, co ti modlitebníci říkají o Bohu, tak zároveň říkají Bohu. Neřeknou: „Bůh pořád mlčí“, ale říkají: „Bože, proč pořád mlčíš?“ Nebo neřeknou: „Bůh nijak nezasahuje“, ale říkají: „Bože, proč nezasáhneš?“ Udělají ze svého nářku modlitbu. A to my můžeme udělat také. Z toho, co říkáme, co prožíváme, co cítíme a o čem přemýšlíme, můžeme udělat modlitbu. Jednoduchou změnou. Když třeba namísto věty: „Nemůžu se modlit“ řeknu „Bože, nemůžu se modlit“. A v tu ránu už se modlím. A to mohu dělat, ať přemýšlím o čemkoliv. A tak se mohu bez přestání modlit. A to je vše, co jsem chtěl tímto kázáním, Pane Bože, říci.

Modlitba: *Hospodine, víš o mně, ať sedím nebo vstanu, zdálky je ti jasné, co chci dělat. Ještě nemám slovo na jazyku, a ty, Hospodine, víš už všechno. Ty víš také, že tě mám rád. A přesto se mě na to stále znovu ptáš a chceš, abych ti to stále znovu říkal. Odpusť, když na to zapomínám. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, slyš naše modlitby v této době obrožení a všeobecné pandemie. Prosíme za všechny nakažené koronavirem, zvláště za ty, jejich průběh nemoci je vážný. Prosíme za nejvíce obrožené skupiny obyvatelstva, za seniory, za lidi s chronickým onemocněním, za lidi se sníženou odolností. Především pak tě prosíme za vzájemnou obhleduplnost, za to, aby si uvědomovali, jak je v této chvíli důležité zanechat všech sporů a hádek a jednat a chovat se zodpovědně vůči sobě i ostatním. Modlíme se za brzké zvládnutí šířící se pandemie, za tvůj božský zásah, který by zastavil šíření nemoci. Pane, ty máš všechno ve své ruce a nic se nemůže tvé kontrole. Prosíme, danij nám svůj pokoj a víru, že ty jsi Pánem nad vším tvorstvem. Amen.*